

МОРАЛЬНО-ЕТИЧНЕ ВИХОВАННЯ МАЙБУТНІХ ЕКОНОМІСТІВ В ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Карпова О.О.,
викладач Одеського державного економічного університету
Науковий керівник: д.п.н., проф. Яворська Г.Х.

В сьогоденнішніх умовах євроінтеграції та глобалізації перед економічними вищими навчальними закладами постає проблема підготовки такого фахівця, який спроможний упроваджувати не лише економічну, технічну, інформаційну культуру, а також культуру виробничих відносин, але й організувати управлінську чи підприємницьку діяльність, яка б спиралася на такі соціальні цінності, як рівність, справедливість, повага, толерантність, злагода, порядок, тощо.

Проблема етики та моралі в процесі навчання та виховання студентів у ВНЗ України не є новою, однак, на сьогодні, виникає необхідність ознайомлення майбутніх економістів з сучасними засадами та нормами етичної поведінки. Як і для будь-якої іншої професії, для економіста - професіонала дуже важливе почуття правильної етичної поведінки.

У процесі здобуття вищої освіти відбувається становлення, збагачення та вдосконалення особистості. Такий розвиток індивідуума є результатом цілеспрямованого виховання та навчання, що, в свою чергу, має вплив на використання отриманих знань, вмінь і навичок; майбутню поведінку, особисту позицію та діяльність людини в повсякденному житті та професійному середовищі.

Соціально-економічний досвід розвинених країн засвідчує, що сучасна ринкова економіка базується на економічній етиці, культурі праці та її високій продуктивності, нових методах організації праці, відповідальності партнерів, яка закріплена не тільки контрактом, а й надійністю, повагою та чесністю підприємця, і ґрунтується на гуманності, толерантності та надійності. Економічна етика стверджує верховенство людини над матеріальними цінностями, якими вона управляє у процесі виробництва та управління.

Результати вивчення проблеми морально-етичного виховання майбутніх економістів в процесі вивчення іноземної мови вказують на те, що етичне виховання повинно бути постійною складовою професійної підготовки студента, який повинен знати норми поведінки, бізнес-етикету, особливості етичної поведінки в різних країнах світу, ділове усне та писемне мовлення, тощо.

Проблема формування професійної культури та морально-етичного виховання студентів висвітлювалась у працях В.М. Жуковського, М.С. Гордої, Є.А. Іванченко, С.С. Сливки, В.С. Колтун, та ін. Питання економічного виховання та освіти відображені в дослідженнях А.Ф.Аменда, С.В. Євтеєвої, А.П. Куракова, Л.П. Мельникової, та ін.

Однак, проблемі етичного виховання студентів-економістів при вивченні іноземної мови не було приділено достатньо уваги.

Під поняттям етичного виховання ми розуміємо, перш за все, професійно-етичне виховання, що ґрунтується на загальнолюдських цінностях, нормах і правилах поведінки, але мають певні особливості. Ділова етика є сукупність етичних принципів і норм, якими повинна керуватись діяльність організації, у сфері управління й підприємництва. Вона включає етичну оцінку як внутрішньої, так і зовнішньої політики компанії; моральні принципи працівників: професійну мораль, доброзичливу атмосферу в колективі, норми ділової етики — ритуальні зовнішні норми поведінки, символи компанії, тощо.

Ми вважаємо, що для реалізації етичного виховання майбутніх економістів навчально-виховний процес повинен здійснюватись завдяки використанню на заняттях з іноземної мови нових технологій навчання, кейс-методу, рольових ігор, зустрічей з професіоналами та інтерактивними лекціями із залученням іноземних викладачів та фахівців. Такий підхід відіграє подвійну роль: з одного боку, це джерело знань для студентів, можливість для викладача апробувати нові нестандартні форми і методи навчання та виховання, а, з іншого, — можливість перевірити набуті студентами знання та навички та закласти поняття культури, правила поведінки та бізнес-етикету.

Так, в рольових іграх та кейсах закладено проблемні етичні ситуації, пов'язані, наприклад, з діяльністю певної компанії, яка зіткнулась з проблемою вибору шляхів підвищення прибутку – етичним та неетичним. Таким чином, студенту необхідно проаналізувати ситуації, обдумати всі за і проти та зробити вибір між протилежними варіантами рішення проблеми. Найбільш складні проблемні ситуації виникають тоді, коли зіштовхуються між собою різні моральні норми; а також, моральні норми з поняттям «користь». Такі завдання активізують мовленнєву діяльність студентів, спонукають до критичного мислення та осмислення своїх дій в проблемних ситуаціях, що мають місце в професійному середовищі.

Сучасні інформаційні технології та наявність відео-кейсів активізує навчальний процес, доводить студентам реальність ситуацій, що розглядаються на занятті та важливість володіння знаннями правил етичної поведінки та навичками їх володіння в професійному середовищі.

Одним з різновидів професійної етики є етика бізнесу. Сучасний економіст повинен знати не лише правила усного та писемного спілкування, а й ознайомитись з такими поняттями як соціальна відповідальність бізнесу, соціальне підприємництво, соціально-відповідальне інвестування, тощо. Окрім того, професійна поведінка майбутнього економіста не повинна відкидати міжнародні норми ділової поведінки, ведення переговорів, вирішення конфліктів, досягнення компромісів з партнерами та підлеглими.

Через це, залучення іноземних фахівців дозволяє студентам ознайомитись з новими напрямками в економічній діяльності компаній та їх політикою щодо соціальної відповідальності та бізнес-етики загалом.

Отже, професійно-етичне виховання майбутніх економістів при вивченні іноземної мови є необхідною складовою усього навчального процесу, що сприятиме професійному становленню майбутнього фахівця. Застосування різних форм і методів навчання дозволить активізувати не лише вивчення власне іноземної мови та систематизувати набуті знання, вміння та навички, а й сформує систему світогляду майбутнього професіонала.

Література

1. Голдман Г. Выбор, который работает: проверенные секреты профессионального успеха / Голдман Г. - Ростов-на-Дону: Феникс, 2005. – 280 с.
2. Мажейко М. А. Этика // Всемирная энциклопедия. Философия / Главн. науч. ред. и сост. А. А. Грицанов. – М.: АСТ; Мн.: Харвест, Современный литератор, 2001. “ С. 1274 - 1277.
3. Фритцше Дэйвид Дж. Этика бизнеса. Глобальная и управленческая перспектива / Фритцше Дэйвид Дж. - М.: «Олимп-бизнес», 2002. – 336 с.
4. Юсеф Н. Мусульманська етика й культура міжнародного бізнесу / Юсеф Н. // Персонал. - 2007. - № 9. - С.35
5. Carpenter M. Principles of Management / Carpenter M., Bauer T., Erdogan B. - Nyack, NY: Flat World Knowledge, 2009. – 427 p.